

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
 на пів року 10 кор
 на чверть року 5 кор
 на місяць 1-70 кор

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . . . 8 рублів
 або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

»Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.« — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що днів крім неділь і руских свят в 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. і. п. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошена звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 с. від стрічки.

Конець осінньої сесії державної ради.

(X) В понеділок відбула посольська палата, а вівторок палата вельмож державної ради останнє засіданє і тим закінчила ся осіння сесія. Ся сесія відбула ся під могутнім вражінєм виборчої реформи, котрої предлогу заповів міністер-президент у ветупній своїй заяві 28. листопада. Кількоденна розправа над заявою міністра-президента, а окрім того і розправа над бюджетовою провізориєю обернала ся о коло сего предмету, а так само і наради в клубах і приватні розмови в посольських кружках не виходили поза круг сего предмету.

Окрім заяви проголошенєй в посольській палаті і в палаті вельмож мав міністер-президент нагоду також в розправі над бюджетовою провізориєю з притиском зазначити, що внесе в лютім 1906 р. предлогу про виборчу реформу і що бажає її неминучо довести до кінця. Таким способом державна рада опинила ся в зовсім новім положеню на склоні 1905 р. а рік 1906 є тим роком, в котрім гаснуть дотеперішні мандати посольські. Нові вибори мають отже відбути ся вже на осінові загального, рівного і безпосередного права виборчого.

Під вражінєм виборчої реформи відбували ся всі розправи в осінній сесії а деякі з них були доволі острі і вказували на се роздратованє, яке викликала особливо в тих кругах, що доси були *beatii possidentes* — досить нагадати річ краківського посла д-ра Гурского і з вірно конституційної великої власности д-ра Штірґа.

Одначе всі сторонництва, так противні, так і прихильні виборчій реформі, не висловили ще свого наконечного погляду в тій справі, занимали становище менше більшє вижидаюче, поки не буде внесена предлога закона виборчого. Після нового року розпочне міністер президент переговори з поодинокими сторонництвами в тій справі і на той час запросив він також парламентарну комісію руского клубу до Відня. По вислуханю всіх сторонництв буде наконечно уложений закон і поділ виборчих округів.

Діяльність осінньої сесії державної ради не видала значного висліду позитивної роботи. Окрім бюджетової провізориї залагоджено ще провізоричний торговий договір з Італією і закон про торгову маринарку, а також предлогу про підмоги задля живлових шкід.

Одначе мимо сего не дуже видатного висліду не можна жалувати ся на сей парламент, хоч як він немічний. В справі парламентарного положеня урядників показала державна рада, що уміє вийти в положенє невідраднє сеї важної верстви суспільної а хоч не можна віддавати ся вельми рожевим надіям, то всеж таки послідует певне поліпшенє бити, а заява міністра скарбу про вчисленє активального додатку до вислуги зробила добре вражінє.

Так само і справа конґруи вийшла вже в надійну стадію, позаяк бюджетова комісія ухвалила великою більшістю голосів поставити сю справу яко першу точку дневного порядку після нового року на своїм засіданю, почім предлога вийшла би до посольської палати.

Посольська палата відбула від 28. ли-

стопада до 19. грудня п'ятнацять засідань, з котрих 6 перших присвячено розправі над заявою міністра-президента, а два засіданя заняла розправа над бюджетовою провізориєю. Всі інші засіданя були заняті розправою над наглими внесеннями, особливож над внесенєм про положенє урядників.

Руский клуб визначив до розправи над заявою міністра-президента, котрою була обнята і виборча реформа, п. Романчука, а до розправи над бюджетовою провізориєю п. Василька, котрий оправдав відміннє тепер становище руского клубу супроти правительства заповідженєм виборчої реформи. Окрім того руский клуб відбув кілька засідань, на котрих обговорювано сучасне положенє політичне і справу виборчої реформи. В тій справі вислав руский клуб свою парламентарну комісію (п. Романчука, Василька і Барвіньського) до міністра внутрішних справ ґр. Білянда і до міністра-президента бар. Гавча, з котрим, як в горі зазначено, буде ще пересправляти з початком січня.

Тепер отже спадає на політичні організації важна і трудна задача, приладити потрібний материял, котрим могла би парламентарна комісія руского клубу покориствувати ся в переговорах про виборчу реформу з міністром-президентом.

Події в Росії.

Сензаційною вістною було донесенє, що кілька англійських і французских кораблів поплило на Балтійське море для оборони інтересів власних підданих в інфлянтській провінції, а

Про повторюване

(Що, коли і як належить повторювати?)

(Дальше).

На повторюваню і сполучуваню старих річій з новими будує ся мудрість чоловіка. Нахил до повторюваня товаришать чоловікові від дитинячих літ, від колиски. Мала дитина учувши перше слово від своєї матери, старує ся се слово по кілька разів повторити, аж доки не вбе собі єго в пам'ять. Нераз лучалось нам учути від дитини зовсім механічно вимовлені слова, може для дитини незрозумілі, бо така дитина не кермуючи ся розумом вправляла пам'ять механічно. Лучає ся, що родичі нарікають, чому їх дитина уміє такі вирази, яких і старі люди встидали би ся сказати. Наріканям своїм сами собі нехай припишуть вину, бо дитина повторює лише то, що чула зі свого оточеня. Тимто оправдана є пересторога, щоби малих дітей хоронити від зіпсутого оточеня і не говорити в їх присутности слів неприємних, беручи на карб несвідомости дитини.

Довелось нам нераз бачити дитину два три або й чотири літну, яка сидячи на долівці зглядно на підлозі тримала зовсім механічно забавку в руках а з вітворенням ротиком і в цілім розхиленю очий вдивлялась в розмовляючих

коло неї півголосом старших людей, неначе хотіла пролигнути в пам'ять кожде ними висказанє слово. Стережим ся про те говорити незрілих слів в присутности дітей, бо тим способом діти беруть від нас лише вихованє.

Як згадана дитина повторює спершу почуті слова мнемотехнічно, доперва по якімсь часі будить ся у дитини свійство цікавості; она зачинає застановляти ся над тим, що чула або бачила; з уст єї повторюють ся щораз то частійше слова: Чому? нащо? що то є? Се цікаві питання є знаком, що дитину починає занимати свій оточеня. Сей розвій дитини степенує ся щораз то більшє, аж коли она доживє до 6-ти або семи літ, тоді віддають єї в школународну. Школа народна може таку дитину або розбудити до думаня або єї змісл цікавості пригломшати; залежить се в більшій мірі від самого учителя, який уміє або не уміє використати розвиток уяви дитячої. В меншій мірі залежить се також від розвитку властий духових учеників.

Наука в школі народній постунає дорогою синтетичною, де відомости дітей збогачують ся поступом від річій знаних до щораз менше знаних, а діє ся се на основі повторюваня і порівнуваня. Вся наука по можности опирає ся на погляд і повторюваню з доповненнями. Сли хочемо знані виображіня получити з вражіннями, то мусимо тамті повторити. Учимо ся через по-

рівнанє а порівнуємо через повторюванє. Нерадо слушаємо розказів, які ми в житю вже чули, а які нам хтось стереотипово повторює. Охотно слушаємо повторювані оповіданя, але в відмінній формі, украшеній або розширеній. Знаємо з досвіду, що виклад учителя тратить у слушаючих на стійности тоді, коли він є повторюваний в тим самим порядку, без доповненя. Ученики зглядно слушаючи легковажать собі предмет і за то учитель повинен приписати собі вину. Лише діти о низшій і слабшій степені розвитку люблять слухати стереотипових повісток, позаяк хочуть собі все до крихти запам'ятати, щоби мнемотехнічно повторити. Чим дальше в літа, тим більшє потребує чоловік розваги і застановленя.

Чим сильніше якась вражінє зістане вприте в нашій уяві (в нідрі душі), тим тревалійше оно заховує ся, тим лекше єго повторити і тому то вражіня потрясаючі наші нерви (трогаючі) тревалійше заховують ся і докладнійше дадуть ся повторити. Молодий вік чоловіка є спосібний до захованя вражінь більшє і тому то старці дуже радо говорять про дитинячі літа, позаяк їх добре памятають. Здібність віднови виображінь росте в житю чоловіка до якоїсь скількості літ, а опісля від певного часу щораз меншає.

(Дальше буде).

особливо в Рязі. Однак як дотепер остали сі кораблі в Кільоні і зі згляду на російське правительство не важать ся вїздити до російських пристаней на Балтику. Та мимо сего всенїмецькі дивізіони звизають правительство до оружного вступленя до Росії. Ходить погослока в Берліні, що правдоподібно перший і вісімнадцятий корпус армії займуть Курляндію і Інфлянти задля охорони тамошних Німців.

Побіч революційного віє тепер з Росії і реакційним духом. Здаєсь, як колиб власти державні добували всіх сил, щоби опанувати теперішній рух революційний а в тій цілі й старають ся позискати собі найважнійші основні сили: войско і селянство. З Петербурга й інших міст доносять о численних арештованях а польські газети нотують вість з Варшави, після котрої міністер справ внутрішних Дурново видав слідуєчий тайний окремий до всіх начальників поліції: Приказуєсь вислідити всіх проводирів, агітаторів і керманічів руху против правительства, руху політичного і рільного і інших осіб, а відтак умістити всіх в місцевій в'язниці в цілі поступованя з ними відповідно до розпорядженя міністра справ внутрішних.

В сувальській губернії (в Королівстві польським), що прилепає на північній сході до прибалтійських провінцій, заведено в трох повітах воєнний стан, мабуть з тої причини, щоби оружна революція з Курляндії не перенесла ся і до сих провінцій. А відносини в Курляндії суть дуже невїдрадні. До «Нов. Врем.» так доносять з Мітави: Власти державної в Курляндії тепер зовсім нема. Ціла провінція є в руках повстанців. Поліцію зовсім прогнано. Малі відділи війська, що були по селах, повстанці поубивали або они повтікали до більших міст, не мочучи ставити опір повстанцям. Всі війська, стягнені до Мітави і Лібави, держать ся в дефензіві. В Тукумі (в Курляндії, на північній захід від Мітави) повстанці побили одну компанію і одну шкадрону драгонів, причім згинуло 30 вояків і підполковник. Лютіші поперецягали на улицях драти, а відтак підпалили дім, де було войско; коли перепуджені вояки втікали, пугали ся в дротах, а тоді Лютіші стріляли до них. Трупам повідрубували повстанці руки, повідрізували уха та видобали очи.

Дневний приказ до війська оголосив царський указ з дня 18. с. м., котрим підвищено платню для вояків всілякого рода оружя і заряджує поліпшене харчу. Крім того мають вояки діставати теплі коздрі, біле і мило. Ходить чутка, що правительство російське задумує всі домени здібні під управу продати селянам за малу ціну і на рати. Обшар тих маєтностей державних кинуть 120 мільонів десятин.

Порушена в двірських кругах думка, безглядної реакції, упала рішучо задля опозиції царя. Запамував — як доносять з добре поінформованих петербурських жерел — конституційний напрям, з рішучою постановою енергічного виступленя против всяких революційних проявів. Ся репресія проявила ся вже в цілім ряді фактів. Та мимо того з нинішнім днем має вибухнути генеральний страйк в Росії. Богато залізниць фактично не курсує задля ушкодження шляху. Гірша чим по містах анархія проявляє ся між сільським населенем: Потворили ся ватаги мужиків, доходять часами до 1000 голов, які ідуть від села до села і палять та рабують двори. В пяти полудневих губерніях знищено 200 панських маєтків. Добра Салігів, Радивилів, Плятер-Зибергів сплюндровані. Спровоаджене войско зробило коєць рабункам, та ситуація дуже неперена, бо войско часто стає по сторузі народа. Те само проявило ся в Одесі, де ситуація етала прямо грізною. Іновірці, особливо жиди утікають цілими масами, о скільки лише залізниця вистарчить до транспорту, а що нощі вибухають нові погроми, яких жертвою стають десятки і сотки родин.

Політичний огляд.

Переговори правительства з прислугою товариства державних залізниць та персональної північної залізниці ведуть ся в дальшій ході. Вчора відбула ся дотична конференція в міністерстві залізниць, бо на державних

залізницях проявив ся знов обструкційний рух задля того, що прислуга не є вдоволенна з оголошеної регуляції платні. Міністерство зажадало дотячних вияшень, а спеціальна депутация явила ся у міністеріального радника бар. Бангавза.

На Угорщині велике вражінє зробила онодішня постава обох палат сойму. Двох міністрів, губернатор Фіюми і 5 наджупанів заявило, що по такій соймовій маніфестації складають своє достоїнство Президент міністрів бар. Феєрвари прихав вчора до Відня і о год. 2 по полудни був на авдієнції у цїсаря, як тревала година, а на якій угорський премієр предложив монархові димісію цілого кабінету. Цїсар застеріг собі децизію, а Феєрвари відхав еше по полудни до Будапешту. W. Allg. Ztg. довідує ся з добре поінформованого жерела, що бар. Феєрвари бодай до кінця лютого т. є до речинця поновного скликаня угорського сойму дня 1. марця остане при уряді.

Чорногора дїждала ся конституції. Князь чорногорський виголосив оноді на зборах делегатів бесїду, в котрій сказав, що для добра Чорногори треба було конче знести самодержавіє. Він зробив то сам добровільно без ніякого напору, бо на нім спочивала занадто велика одвічальність. Скупщина має ухвалити конституцію і закони: войсковий, фінансовий і віросповідний. По бесїді престольній зложив князь присягу на конституцію. Як нинішня телеграма доносить, правительство повідомило дипломатичних заступників держав, що чорногорське князівство перестало бути автократичним а стало ся конституційною монархією.

З Хінв находять чимраз більше невокоччі вісти. Розрухи повторюють ся безнастанно в різних місцевостях. В Шангаю положене небезпечно. Передвчора кілька чужинців покалічено а німецькому і англійському консулеви устроєно демонстрацію, при якій їх самих потурбовано. З сєї причини убито богато Хінців. Англійці є готові до ітєввенції. Богато чужинців вооружило ся. Урядові будинки і телеграф стереже войско.

Вчора донесла знов телеграма з Шангаю, що там убито і зранено богато людей з причини нових розрухів. Європейці панують над містом, а хінські урядники помагають їм в усмирєню ворохобників. Кілька англійських і німецьких воєнних кораблів має прибути до Шангаю, задля охорони інтересів.

З Нагасаки відлиє австро-угорський кружляк «Цїсар Франц Йосиф I» до Шангаю на поміч австрійським підданам. Нинішня телеграма Morning Post доносить via Лондон, що ціле хінське населєне повстало против Європейців. З провінції напливають ватаги оружних Хінців. Англійці утворили ожеоронний корпус, зложений з 1000 людей. Воєнні кораблі висадили на сушу 400 англійських вояків, а 300 італійських. Положенє є грізне в високім степені.

Новинки.

— **Календар** В п'ятницю: руско-кат.: *Нен. Зам. Пр. Бог.*; римо-кат.: *Зенона*. — В суботу: руско-кат.: *Міні, Ермогена*; римо-кат.: *Вікторій*. — В неділю: руско-кат.: *Данііла*; римо-кат.: *Адама і Еви, Навеч. Р. Хр.*

— **Допись з Порохніна.** Містечко Порохнін а дооколичними селами в ярославській повіті, протягом десятка літ відлягло сильно впливови латинізації і польонізації. Доперва в послїдних літах свідомість національна пробудила ся між порохнінцями міщанами завдяки таким високодушним добродїв як о. др. І. Гробельський, крилошанин в Станіславові. Справді бажатиб, аби всі, що вибили ся на видні становища, так дбали про свої родинні місцевости, як о. крилошанин. Головну увагу звернув на школи. По проєсту заснує школи книжками різного змієту, як букварями, катехизмами, бібліями, календарями, бо бажє передовсім мале поколіє притягнути до церкви і народности. До сего служать рівнож стипендії єго імені, для пильних руских діттей. А вжеж прегарну несподїванку здїлав сего року шкільний дїтворі, приславши значну суму на устроєне св'ято-Николаївських вечерниць і дарунки для діттей. В навечере св. Николая зібрало ся до 200 дїтворі, самого молодого цвіту порохнінської парохії. Найперше всі діти взяли участь в богослужєню в церкві, опієла всі з родичами удали ся до пристроєної кімнати, де

мала наступити поява о. Николая. Аж серце радїло, коли дїтворі з одушевленем співала рускі пієні в честь Святителя. Вкінці наступила хвиля, коли піднесла ся куртина і на естраді явив ся о. Николай, прегарно убраний, а коло него ангели, но і... антипо Відограно коротку сцену, де о. Николай витєє діттей, антипо оскаржує, а ангел боронять. Відтак роздано всім дітям дарунки, відспівано ще кілька пієнь і урадовані діти розійшли ся домів. Не треба додавати, що устроєне таких вечерниць впливає дуже спасєно на молоді серця, привязує їх до своєї Церкви і народности. А притім діти старають ся і в школі пильно учути ся в надїї, що на будучє знова не забуде про них о. Николай. — *Присутний.*

— **Народні віча** в справі виборчої реформи відбудуть ся: в Ляхівцях, богородчанського повіта, дня 21. с. м. о 2. год. по полудни; в Париці, надвірнянського повіта, 22. с. м.; в Семаківцях коло Коломиї 31. с. м. о 2. год. по пол.; в Ольхівці, долиньського повіта, 24. с. м. о 3. год. по пол.; в Бібрці дня 26. с. м. о 2. год. по пол.

— **З Бережан** доносять нам тимчасом, що народне віче з дня 20. грудня випало величаво. Се вже 5-те віче в повіті в справі реформи виборчої. По вічу відбув ся похід по містї (перед староство ішли і на другий кєнець міста перед раду повітову). В вічу брало участь около пять тисяч нар. да.

— **Пожарний „Сокіл“ в Середопільцях**, камієцького повіта, засновано на статуті львівського «Сокола». Намісництво вже затвердило етатут.

— **Віче правників Українці в справі університету.** Дня 14. с. м. відбуло ся віче правників Українців слухачів львівського університету в справі креованя нових кафедр з українською мовою викладовою на правничім відділі сегож університету та установленя українських комісій до всіх трєх державних ієситів і рїгорозів. По 5. годині зполудня простора III сая університету заповнила ся битком академіками. Віче отворив п. В. Електорович, голова «Кружка правників» і обявши провід, поклякав на секретара п. Я. Горалевича, студ. прав. а голосу уділив референтови п. М. Кичурі, студ. прав. В своїм рефераті перейшов бесїдинок точка за точкою всі дотеперішні змаганя української сусїльности до заспокоєня єї культурних потреб а з окрема зазначив отсю ролю, яку відіграла українська академічна молодіж головнє в справі заснованя самостійного українського університету. В дискусії, яка потім розвинула ся, заібрали голос пп. В. Левицький, Гарасимів, Геринович, Щуровський, Смулка і прочі. В своїй довшій промові виказував п. Гарасимів, що молодіж повинна рішучо поступати до здїйсненя свого жаданя і предложити до ухваленя отсю резолюцію:

Правники, Українці, зібрані на вічу дня 14. грудня с. р. переконавшись, що дотеперішній т. зв. легальний спосіб ведєня борби о заспокоєне культурних потреб українського народа і заснованя українського університету у Львові не доведе до бажаних успіхів, ухвалюють: 1) покінчити дотеперішній спосіб борби з меморіалами і петиціями а ужити найкрайнійших способів, які приневольилиб рішачою кругу до корисного і остаточного полагожденя університетської справи; 2) що до способу переведєня зайїцнованої акції відклякатись до загалу усеї української академічної молодіжи. Резолюції прийнято через аклямацію.

— **З Бучача.** Загальні збори членів «Руска Бєсїда» відбудуть ся в четвер дня 28. с. м. в коьнатах Товариства о год. 4. а на случай браку комплекту о год. 6. вечєром.

— **Віче** в справі виборчої реформи відбуло ся дня 10. с. м. в Слободі золотій коло Бережан. Народоу зібрало ся поверх тисячки. Реферат про загальне право голосованя мав др. В. Бачинський з Бережан, а про політичне положєне Русинів пос. Тимотей Старух зі Слободи. По рефератах на вєсенє годови віча о. Горбачевського ухвалєно всієм резолюцій: з жаданєм загального, рівного, безпосередного і тайного голосованя; утворєня виборчих курій на підставі національної автономії, причім Жиди мають бути признані за окрему народність; подїлу Галичини на часть руску і польську. Дальше віче ухвалило погорду польській соймовій більшости за єї становище до виборчої реформи та до всяких руских справ; признанє рускому клубови соймовому, а передовсім пос. др. Олесняцкому; вїзвало руский клуб послів до парламенту до рішучої оборони виборчої реформи, а руских членів палати вельмож просить, аби они виступили в палаті за загальним правом голосованя; вкінці віче остєрїгєє австрійське правительство перед ітригами польських панів проти виборчої реформи.

— **Відозва київських Українців.** В «Кієв. Откл.» помієно отсю відозву (в укр. язїці, фонет. правопису):

До громадянства!

Тяжка неволя держала досї український народ у великій темноті. Ні наукових знань, ні політичного вихованя він не мав. До чого се довело массу, — видко з подій останнього часу:

як легко було задурити голову темним людям і підвести їх на порогомі!

Народ убивав тих, хто працював для його добра, — чи є що страшніше, що трагічніше за це?

Так далі не може бути!

Ми повинні зеднати ся, щоб хвилями світу залити народні маси, — хай вони бачуть, де їх друг, де ворог, куди й чого їм треба йти.

Першим нашим ділом буде створити популярну літературу і поперед усього літературу політичну і соціально-економічну. За се перше діло ми, підписані, і беремо ся. Беремо ся організувати цю справу: подбати, щоб такі книжки написано, а потім дешево їх видано й поширено.

Щоб діло це можна було впорядкувати добре і поставити широко, — треба грошей і грошей багато.

Просимож усіх, хто до сього діла прихильний, присилати нам на його гроші. Ні одна копійка не пропаде, — піде на діло, і вельому буде оповіщати добрий рахунок: хто скільки дав і на що все те потрачено.

Нам довго не давали працювати для нашої го народу, — покажімож тепер, що не ми винні в тому, що він темний! Покажімож це ділом, — своєю роботою, своїми грішми!

Як тільки прислано буде стільки грошей, щоб можна було почати справу, підписані організують видавничий комітет, і він робити ме все діло.

Гроші просимо присилати на таку адресу: Київ Михайловская ул. ч. 10, кв. 10, Федору Павловичу Матушевському.

Б. Гринченко, С. Ефремов, М. Загірня, Ф. Матушевський, Е. Чикаленко.

Р. С. Всі газети просимо передрукувати цей лист.

— В Одесі, як доносять „Київ. Откл.“, розкинено тисячі проклямацій між війском, а завзяв до рабунку. Населене находить ся в крайнім перестрахи перед нападами. По 6 год. вечер ніхто не виходить на вулицю. Хто може, утікає за границю.

— Виказ жертв, які на закупно гостинців св. Николая для бідної дівчини жовківського передмістя, гуртуючої ся в „Захоронці“, аложили на руки підписаної отці Доброді: о. Філає 10 К, п. О. Лучаківська і Монастир Василиян по 5 К, п. Кухар 3К, пп. Василевська, Кучабська, оо. Галаянт, Мохнацкий, пп. Нагірний, Соколовский, Райх і Тенфер по 2 К, п. Матіяшківна, о. Комаринський, пп. Крит і Семотюк по 1 К, склада в Читальні 1 К, п. Клямко 70 с, пп. Кривоша, Сьмішкова і Горук по 40 с, о. Лежогубский, пп. Лонцький, Сидорак і Туранський по 30 с, пп. Смолушинський, Пукас, Набак, І. Стефанівський, Р. влюк, Рефцьо і 4 незнакомих по 20 с, разом 49 К 10 с а цукорня В. Вітінського 30 пакетів різних цукрів. — Іванна Курчійська.

Наука, штука, література

— „Артистичний Вістник“. (Докінчене). Число жертв критикоманії п. Тр. в однім звітті видаваної ним часописи представляє ся дуже поважно. Боїмо ся, щоби п. Тр. не вичерпав ся в своїм розмаку... Однак здає ся, се не настунуть так зараз, бо п. Тр. радить собі в сей спосіб, що двічі, тричі і більше разів вертає в кільци до той самої справи і повторює себе навіть в тих самих словах. Хотий така метода не доказує ширини погляду, однак подає тим більшу сати-сфекцію доскулювати людям аж до печенок. Отсе спие тих всіх людей, що їх зацілено лично, та сповіряно, або в легковаженем трактовано за їх громадянську і літературну працю: 1) Павлик Михайло (5 разів), 2) проф. Шухевич Володимир (4 рази), 3) проф. унів. Пулюй Іван (2 рази), 4) др. Олесницький Євген (2 рази), 5) Губчак Михайло (4 рази), 6) „Руска Бесіда“ (2 рази), 7) Комітет будови театру, 8) Левицкий Іван, 9) Львівський Василь, 10) Гуляй Іван, 11) Касиченко, 12) Лопатинський Лев, 13) дир. Нагірний Василь, 14) прал. о. Чапельський Іван, 15) Комісія артистична, а окремо 16) член краєв. виділу Гвиджук Іван, 17) радник Чернявський Іван, 18) проф. унів. Колесса Олекса, 19) др. Кокорудз Іван, 20) проф. унів. Дністрянський Станислав, 21) Мартович Лесь, 22) Куліш Пантелеймон, 23) п-ні Кулішева, 24) о. Застирець (2 рази), 25) о. Бажанський Порфирій (2 рази), 26) Кобиланська Ольга (тут замітимо, що п. Труш аж три рази уживає сам виткнутої п. К. і поруганої назви „Русин.“) 27) „Руслан“, 28) Садовський Михайло, 29) „Діло“, 30) др. Франко Іван, 31) проф. унів. Кримський Апафтангел, 32) др. Окуневський Ярослав. — Крім того осуджені там ріжні круги нашої суспільності під загальними

назвами, як: „наша праса“, „менери Рускої Бесіди“, „наша публика“, всякі роди „патриотів“, „редактори дневників“, „наша галицька суспільність“, „всякі можливі учені, літератори, белетристи, публіцисти“, „чільні представителі нашої інтелігенції“, „наша публіцистична література“, „рутеньскі політики“ і т. д.

В нашім перегляді „критичних заміток“ Артистичного Вістника ми пропустили еще одну гарну цвітку, яку зірвемо тепер для доповнення сеї запашної кигиці з „Огляду“ п. Труша. Іменно здивувавшись, що в одескім Альманаху „Багаття“, в порядчик д. Іван Липа не замістив жадного власного твору, каже п. Тр. дословно: „Коли се наш значий письменник зробив із чести, щоби не забирати місця другим, належить се подявляти, а коли д. Липа зломив перо, то я буду так сьмілий і отвертий поградулювати (!) ему сеї корисної постанови“. — Чи ж у нас настала вже доба такої літературної гіперпродукції, — питаємо — що аж такими способами треба людий відтягати від неї? Противно, більша часть наших талановитих людий і без того ломить своє перо, опускаючи університетску лавку, а тих, що є ще в силі мужеского віку, коли сьвітогляд і досвід ширший і творчість зрілша, віддають ся праці на літературній ниві, можна у нас почислити на пальцях, як не одной то обох рук! Отже як в виду тього виглядають такі вискази, що Лопатинський (nota bene не можна підозрівати п. Франка, щоби він читав его писання, або бачив его коли-небудь на сцені) пише свої кенські драми і комедії за те, що не виявило ся у него жадного акторского таланту, коли одержав стипендію, (бодай совісний довжник!) або що Пулюй має за мало інтелігенції, щоби забрав голос у поважних справах, що Шухевич поповнив ділетантску працю, що Окуневському не можна за зле брати его легку літературу і т. д. і т. д.? Є се очевидний намір усунути з дороги невигідних собі конкурентів, які у якісь напрямі трудять ся довший час і систематично, щоби самому блистіти на літературному небосклоні. Лопатинський невигідний Франкови як драматург, Окуневський і Кримський як белетрист і поет, Шухевич Гнатюкови як етнограф. — Ну, щож Пулюй?.. Ага, він посьмів д. торкнути ся одного з Олімпійців і за те ему дістало ся!

Цілком по мысли німецької привовідки „wie der Schelm ist, so denkt er“, наївний п. Тр. пише про д-ра Пулюя, що він хочачи „перешарпувати ся“ попри Куліна до вічності на сьосіб Павлика, бачив, що як Франко переживив в тім Павликові, так і ему яко „sequens-ovis“ не перепустить. „Тож треба Франка усунути з дороги, дискредитувавши його. Професор Пулюй — пише п. Тр. дальше — забрав ся нищити Франка з фільольогічного боку і се йому як значентому електротехнікови капітально удало ся. Але що широкий загаль розуміє з фільольогії? Його треба знищити з національного боку і показати народови, який він не патріот! Д. Пулюєви встав на гадку оригінальний плян здемаскування Франка (переведений уже перед кількома роками редакцією „Діла“): Розібрати критично зі свого патріотичного становища його передмову до „Obrazków Galicyjskich z r. 1897. на тему Nie ko śmiam Rus! Майже цілу передмову передрукував п. Пулюй, додавши до уступів кину негоденних глузних (фе, як грубо!) заміток. Він дорікає Франкови за брак любови до української історії, території і української, головне „галицько-руської“ інтелігенції. Як чоловік, що їсть суніць зі сметаною, кепкує собі з усіх, що так смачної страви не можуть поликати, не маючи понятя, що є такі організми, які й запаху суніць знести не можуть, а при найменнім зусиллю смакувати в таким смаколикowi дістають вривці на лици; (прошу! здаєсь, що то певно п. Тр. має таку аристократично-віжну церу; побояємо ся, чи з нашої критики не викине ему прищів на язик...) так кепкує собі і добродій Пулюй з Франка, що не може любити (!) сьвятої Руси чи Русинів, не знаючи, що се залежить від його певнічного устрою, його образована і морального стану (!) Добродій електротехнік мабуть ніколи про се не думав, що любов не праця, не творчість, отже й не заслуга, а приемний психічний стан (!) скажм просто: приемність собі (!), задля якої д. Пулюй так високо свою особу ставить, а задля браку її दि-виль ся так з гори на Франка і взиває до юр-

би: conspuez (ихи! чи не по іспаньски!) Франко

Професор — капіталіст може й не догадує ся, що його патріотичні почування, яким він віддавав ся по вечорі (!), „віддыхаючи“ в садку мотронівського хутора, пили в супокою, браку журби про завтра і правильного травлення його жолудка (!), а записує їх собі як практичний чоловік під рубрику „патриотизм“. Д. Пулюй не хоче знати про се, що Франко гаруючи в безпереривній тяжкій праці, живучи дуже не упорядкованим житєм, (хтож винен сему?) ніколи таких високопатріотичних станів переживати не може (!), або про се, що спокійний „віддых“ на Україні у приятеля десь в якімсь мотронівському хуторі для него може бути лиш мрією (що року виїздить на віддых у гори!), бо російський жандарм зараз у Волочиєсах приступить до него з пропозицією: „Возвращайтесь въ Лембергъ, Вамъ въ Россію нельзя“. Коли д. Пулюй „in seinem Parexellence-Patriotismus und in der Grösse-Wahn-Gemeinheit“ вказує і на приватну справу заробітків Франка, то я посьмію на закінчене зробити замітку, що Франко своїми працями, за які бере в порівнянню з гонорарами д. Пулюя комічно мале винагородженє, уже три десятки літ підпирає українську національну справу, коли працями автора брошурки пресперують чесько-німецькі гандлярскі фірми, і збогачує ся приватна каса“.

Ми навели цілий сей уступ не тільки, щоб доказати високу правдоподібність наших висновків що до причин основана „сьмітників“ в обох Вістниках, та подати примір того низького способу підсудавня людям своїх власних поганих намірів, але заразом і тому, щоби в цілій своїй наївній наготі виступили філософічні засади п. Труша. До тепер прихильники Франка оправдували его з пописаних за гріп польської „Macierz-p“ памфлетів на Русинів его роздратованем, огірченням до життя, хвилею слабости — та він сам в тій квестії захоплював завжди гробову мовчанку. Тепер жеж п. Тр., не знати, чи роблячи ему медвежу прислугу, чи знаючи добре „констеляцію в его голові“, ставить его на аристократичнім становеску над-чоловіка, який після запозиченої фрази — о скільки собі пригадую — з Нітш-ого, не може їсти суніць разом з др. Пулюєм, с. є не може любити сьвятої Руси і Русинів уже задля свого (над-тонкого) психічного устрою, свого (незмірно-всесторонного) образована і свого морального (понад границями доброго і злого) стану. Твердження, що любов се є тільки „приємність собі“, яка не має жадного впливу на змаганя і творчість чоловіка, та що патріотичні почування походять з правильного травлення жолудка, супокою і браку журби про завтра, а серед праці і борби такого „високопатріотичного стану“ ніколи не може чоловік переживати — навіть наш перший писатель Франко. — такі твердження доказують лише, як кенско стравив п. Тр. філософію Нітш-ого і які сумні моральні збоченя спричинив у него сей геніальний парадоксист. Бодай на разі можна би справді зробити п. Тр.-ови серйозне предложение, щоби зломив перо, а вернув ся до пензля. Приемно було би нам мати українського Вишнявського, але на се зовсім не заносить ся.

Та наврайд п. Тр. видаєсь проявляти літератські амбіції, бо хотий „Арт. Вістник“ підписаний з переду і з заду его іменем кільканадцять разів, то всеж таки він еще підписує окремо кождо свою статью, критику чи нотатку, так що крім п. Франка і п-ні Грушевської тільки ще один п. Мочульський удостоїв ся фігурувати яко співробітник сего подвійного числа „европейского“ артистичного органа. Імя вашого симпатичного пейзажиста приходить в згаданім зшитті аж 27 разів, що становить хиба рекорд на Руси у редакторскім популяризованю власної особи.

Але се вже дрібниці, які дотичать самої особи п. Тр., від якої ми абстрагуємо, а хочемо заакцентувати тільки один важкий факт загального значія на нашім літературній і громадянській ниві, який дасть ся здефініювати в однім загально відчутім оклику: Проч зі сьмітниками! Досить вже того лаяня, юдження, неславлення! Негода буде, але тільки вимково, а по правду руйнує громадянське діло. У нас і так є за мало рук на всіх полях, щоби їх відтручувати, за мало голов, щоби їх знеохочувати, за мало сердець, щоби деморалізувати! Ще не пукли гарразд кайдани на Україні з 67. року, а ми вже

тут самі накладаємо їх на себе. Бо чимжеж є таке ругане людий, як не цензурою, не ліпшою від царської, бо так само самовільне і так само невідвільне! Далі не стане тих ідеалістів, які схотілиб жертвувати свій талант, час і працю в заміну за ординарну лайку. Повернуть хіба знов часи псевдо- і криптонімів, бо ніхто з авторів не хоче дати свого імені на таку поталу! От, перший і я, щоби забезпечити ся від грімів можних Олімпійців, скрию ся під криптонім, обернувши шворот на виворот.

Иксигиталол Вел.

Киявки надіслані редакції.

— М. Копко Бібліотека Музикальна. Ч. 12. Часть церковна. На Св. Вечеръ. Стор. 16, 16^о. Ціна 25 с. Зміст: 1) Кондак гл. 3. На Рождество Христово. 2) Стань Давиде. 3) Голосить вістку. 4) На небі зірка. 5) Возвеселім ся. 6) Во Вефлезмі. — Всі коляди з нотами на три голоси.

— Видання Української радикальної партії:

Про державний лад у всяких народів. Переклав М. Доленко. Львів 1905. Стор. 63, 16^о.

Чого нам треба. Написав Л. Яворенко. Львів 1905. Стор. 45, 16^о.

Хто з чого живе? С. Дікштайн. Львів 1905. Стор. 42, 16^о.

Про вибори послів до народної ради. Написав Ф. Чудий. Львів 1905. Стор. 28, 16^о.

Війна з Японією. Написав А. Мунько. Львів 1905. Стор. 16, 16^о.

Як зазнапащали народ на війні? В. Коновченко. Львів 1905. Стор. 40, 16^о.

Як визволити ся з бідности робочим людям? Написав С. Ярошенко. Львів 1905. Стор. 52, 16^о.

Як царь людей дурить? Нап. С. Ярошенко. Львів 1905. Стор. 29, 16^о.

Телеграми

з дня 21 грудня 1905.

Петербург. Генеральний страйк мав почати ся нині в полудне.

Лондон. На вчерашнім засіданю кабінету міністрів ухвалено предложити королеви розв'язав парламенту дня 8. січня 1906.

Пекін. Япансько-хінський договір підпишуть завтра.

Софія. Загально-болгарський зїзд покінчив вчера наради. Ухвалено між иншим автономію Македонії і адриянопольского віляету, бо лише тим чином настав би мир на Балкані.

Варшава. Тутешний головний уряд телеграфічний станув. Ніяких телеграмів не приймає ся.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

о цінах збіжа продуктів у Львові від 10. до 16. грудня 1905 :

	за 50 клг.
Пшениця	8 05—8 20 К
Жито	6 10—6 25 К
Ячмїнь броварнявий	6 50—6 80 К
Ячмїнь на пашу	6 10—6 40 К
Овес	6 15—6 35 К
Горох до вареня	8 50—9 25 К
Горох на пашу	6 20—7 10 К
Бобик	6 20—6 50 К
Ленча	7 30—7 70 К
Ковюшина червона	55 00—65 00 К
Ковюшина біла	52 50—57 50 К
Ковюшина шведска	60 00—75 00 К
Тимотка	22 00—28 00 К
Ріпак зимовий	11 50—11 75 К
Насїне льняне	10 25—10 50 К
Насїне конопл.	9 00—9 25 К
Хміль	45 00—65 00 К

ЗНАМЕНИТИЙ МІД ДЕСЕРОВИЙ

кураційний по 6 К, „раритас“ медоборів по 6 К 60 сот. за 5 клгр. франко. Мід в плястрах 1 клг. 2 К. Від руского замовленя даю 20 сот. на будову театру.

Кореневич, емер. учитель, Іванчани 177(1—?) почта в місцеві.

Товариство взаїмного кредиту „Джістер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вкладки до опроцентованя на 4 прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ошадженя коштів посланки можна присилати гроші чеками Шадниць почтової; вкладати може кождей, навіть і пендени; на жадане звертає ся вкладку кожного часу, навіть без виповідженя (за есколтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 прц силату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних вносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотечки або доброї поруки.

На парцеляцію і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістра“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цілі. — Дотепер уділив „Джістер“ на церкви, бурси, школи і т. д. 31 738 К.

Стан фондів Товар. кредитов. „Джістер“ 31/12 1904

Вкладки:	1,783,673 К.
Уділи членів:	133,117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички уділені:	1,616,402 К.
Цінні папери:	123,627 К.
Льокації:	169,456 К.
На рах. біжучім:	81,968 К.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку

Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

До Америки і Канади

перевозить найдешевше і busидко

ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЄ

у Львові, улица Браєрівска ч. 6.

Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
8:05	з Станіславова, Жидачева	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнцима
8:15	з Самбора, М. Яворча, Сянока, Хирова	9:00	до Самбора, Хирова, Івонича, Н. Санча,
8:18	з Яворова	9:20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:30	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	10:55	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліщик
10:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11:10	до Белзця, Сокала, Любачева
10:35	з Рипена, Лавочного, Калуша, Любачева	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	2:55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кін-	4:10	до Глишева, Любачева, Хирова
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Ірп-малова, Гусятина, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева,
3:45	з Стрия,	5:58	до Яворова
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5:00	з Сокала, Белзця, Любачева	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнцима	7:30	до Рави рускої
5:45	з Іцкан, Жидачева, Калуша, Ногоселіці	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:05	до Перемишля Хирова, Івонича
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9:50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:20	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Івани пустого, Гусятина	11:05	до Підволочиск
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,		Івани п. Скали, Гусятина, Потутор
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
	на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Івани пустого, Скали, Гусятина, Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Івани п., Скали, Гусятина	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
10:02		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:23	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-європейський рїзняє ся від часу львівського о 36 минут. а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12. год. 36 ми. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містєвїм бюрї ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманна ч. 9.